

NY MUSIK

i samarbete med
Borås konstmuseum

Peter Schuback – mellan Goethe och Webern

Ivo Nilsson – trombon

Mats Persson – piano

Bo Pettersson – klarinett

Peter Schuback – cello

Söndag den 4 april 2004, kl.17.00

Museet, kulturhuset, Borås

medborgarskolan

Entré 50:- Medl. fri entré

Den musikaliska tiden är resonansen. Den utgör den hemlighetsfulla samtidigheten av många tider i en och samma tid. Musiken av igår är musiken av idag eftersom minnet hänvisar till alstring på samma sätt som alla övertoner är helt koncentrerade i en enda ton. Det handlar inte om matematik utan om samklang. Det handlar om harmoni, om övertonsspel, om ett spel av oändligt klingande minnen.

År 1815 sände Goethe tabeller ur sin tonlära till den unge Christian Schlosser. Goethe betraktade tonläran som sitt viktigaste projekt. Han blev aldrig färdig med den varför den förblev tämligen okänd. Vida mer berömmelse fick hans färglära. Hans tonläretabeller utgjorde ett grundläggande material för den tonvetenskap som han planerade att utveckla i enlighet med sin färglära.

År 1932 och 1933 höll den österrikiske tonsättaren Anton Webern sexton föredrag betitlade Vägen till den nya musiken. I dessa föredrag hänvisade Webern ständigt till Goethes färglära och försökte visa hur denne haft för avsikt att utveckla en motsvarande tonlära, dock utan att känna till att Goethe redan hade skisserat på något liknande.

Med detta märkliga samband arbetade min hustru, Marcia Cavalcante Schuback, vid universitetet i Rio 1997–1998 inför Goethe-jubileet 1999. Hon skulle sammanställa en bok om Goethes tankar och brevväxling med sin vän, tonsättaren Carl Friedrich Zelter, som var av en helt annan uppfattning än Goethe och som tillrättavisade honom i kraft av sin större kompetens på musikområdet. Idag kan man tydligt se att det var Goethe som hade den djupare musikaliska insikten av de båda.

Boken min fru arbetade på skulle samtidigt innehålla en imaginär dialog mellan Goethe och Webern, i vilken brev till Zelter ställs mot citat av Webern. När tyska Goethe-Institutet hörde talas om projektet ville de medverka och beställde det verk som fick titeln *Entre Goethe et Webern*, och som fick sitt uruppförande vid en turné i Brasiliens större städer 1999.

I detta verk har jag försökt att skapa ett tonspråk som rör sig mellan Goethes romantik och Weberns mer modernistiska inriktning. I enlighet med Goethes och Weberns förståelse av det musikaliska skapandet uppstod i detta stycke en samtidighet av upprepade fragment och en cyklisk rörelse av expansion och sammandragning.

Jag har här hållit mig till mindre former, och låter små enskilda verk tillsammans bilda ett större. I det större söker jag framför allt fasta uppmärksamheten på det lilla formatets möjligheter. Det är i bagatellen ändlösa möjligheter kan anas.

Entre Goethe et Webern (1999) består av en rad solostycken: **10 *imposizioni*** för piano, **7 *movimenti*** för klarinett, **6 *ricercari*** för cello, **3 *pezzi*** för trombone och **5 *canti*** för vokaliserande röst. De senare dyker vid dagens konsert upp i trombonens ensemblepassager. Verken framförs här alltså både solistiskt och som delar i ett kammarmusikaliskt samspel. En viss grad av improvisation förekommer eftersom interpreterna i stunden väljer vilket verk de skall spela, liksom tempo och dynamik.

Peter Schuback